

DE ROGGEN- EN HAAIENEIEREN OVER 1947 EN DE EERSTE TWEE MAANDEN
VAN 1948 (Door J.A.W. Lucas).

Gering zijn de gegevens in het C.S. over de jaren 1946 en eerder. Eerst sinds begin 1947 zijn ze wat meer in de belangstelling komen te staan. Wordt gedurende vele jaren een verslag als dit opgesteld, dan zullen we zeker de wetmatigheid bij het aanspoelen te weten komen. Waarvan is het aanspoelen afhankelijk? Wel, van 2 factoren: het aanwezig zijn in zee en de stromingen. De eieren worden in het voorjaar gelegd, veelal aan wieren door middel van vele vezels. Tussen deze vezels vinden we poliepen en Bryozoa. De eieren zullen als regel alleen bij sterke wind, dus in het najaar worden losgerukt. Eieren met embryo's zijn dan ook zeer zeldzaam: de eieren worden tegen het najaar verlaten! Na deze korte inleiding het eigenlijke verslag.

Raja clavata(L.):

In Januari 1947 spoelde slechts 1 ei aan (Lucas), in Febr. zelfs geen. Ongetwijfeld ligt de grond hierin, dat toen zee en strand met ijs bedekt waren. Dan loopt het aantal op tot 4 in Mrt. (J.Viergever), 25 in April, veel in Mei, 57 in Juni en 12 in Juli, in Augustus nog ca. 5 en in Sept. slechts 3. Dan loopt het aantal opnieuw weer op: 25 in October, 60 in November, ca. 80 in Dec. In Januari '48 stijgt het aantal tot 262, in Februari zelfs tot 346! In Maart zal het aantal stellig gedaald zijn. Hierbij valt op te merken: in November werd 2 maal een vondst van 20 exx. gevonden (Bloklander en Lucas) en in December één van 54 exx., evenals die van November te Scheveningen (Lucas). In Januari '48 een vondst van 150 exx. bij paal 47-55 (H. Leys) en in Febr. 1 van 100 en 1 van 150 exx. te Den Helder (H. Swennen). Opmerkelijk is hier dat de aantallen stijgen en de vondsten noordelijker worden! Ligt de oorzaak hierin dat tot ca. Scheveningen we het moeten hebben van eieren van de Kanaalkust en de Z. delen van de Noordzee, terwijl bij den Helder veel eieren van onze eigen kust aanspoelen? Of is het toeval? De begroeiing kan hierbij helpen. Mensen, stuur je eieren aan mij op, opdat Gusto Bloklander en ik kunnen snuffelen naar de begroeiing. Vondsten worden daarna desgewenst geretourneerd. Ik kan dan verder de eieren nameten naar de grootte. Een aantal door mij gemeten eieren waren bijna allemaal kleiner dan de maten, die Lacourts destijds opgaf. Deze maten sloegen op exemplaren van Plymouth. Verder is opgemerkt dat eieren van Plymouth (natuurlijk de zelfde soort) kleiner waren dan de eieren van de Middell.Zee.

Hebben we hier een middel om na te gaan, of de eieren uit de N. zee komen of uit het Kanaal of Zuidelijker? De maat van *R. clavata* is volgens de metingen van 64 ex.: 68 x 50 mm., i.p.v. 75 x 57. Voor *R. montagui* zijn ze: 62 x 38, i.p.v. 66 x 40 (gemeten aan 28 exx.) De verschillen zijn hier dus veel geringer).

Raja montagui Fowler.

Noch in Januari '47, noch in Februari werd een ex. gevonden. In Maart slechts 1 ex. (J. Viergever), in April 8. De "veel" van Mei van *clavata* ontbreken en zijn voor *montagui* slechts 3 (Lucas). In Juni stijgt het aantal tot tegen de 20, waaronder één vondst van 9 exemplaren van Katwijk-Wass. Slag (Lucas); maar in Juli daalt het weer tot 6 ex., in Augustus tot ca. 5 en over September geen enkele waarneming aanwezig. In October spoelen ze weer opnieuw aan: 6 exx., w.o. 4 van Schouwen; in Nov. en Dec. zijn de aantallen resp. 19 en 18. Over de twee maanden van '48 geeft Febr. reeds weer een daling, resp. ca. 60 en 39 ex. Grotere aantallen tegelijk kwamen niet veel voor: in Nov. 1 x 10 ex. (pl. 68, H. Leys); Dec. 1 x 14 ex. (Schev. Katw., Lucas); Jan. 1 x 40 exx. (pl. 47-55, H. Leys) en Febr. 1 x 21 exx. (Den Helder, K. Swennen). Ook hier dus: hoe noordelijker hoe later. *Raja montagui* paait niet aan onze kusten, de hant van den Helder zijn kleiner dan de hant zuidelijker (dit behoort natuurlijk niet!)

Raja brachyura Lafont

Deze soort is niet zo zeldzaam als uit het artikel van Lacourt zou kunnen blijken; niet minder dan 18 ex. spoelden in het tijdvak aan en bovendien minstens 1 in Maart 1948. Van Januari tot Juni '47 zijn geen vondsten gemeld, in Juni 1 en in Juli 4 (alle 5 van Schouwen, W. Vervoort). Dan weer in Augustus en September geen en in October en November ieder 1 ex., resp. pl. 52-55 (G. Spaink) en Schev. N. (A. Bloklander). December gaf geen waarnemingen, Januari '48 2 (Katwijk-Noordwijk, N.J.N. afd. Leiden en pl. 47-55, H. Leys); dan Februari zelfs 10! (8 ex. van den Helder, K. Swennen en 2 van Schev. N. Bloklander).

Raja microcellata Mont.

Van deze soort spoelden 9 ex. aan. Van Januari tot Juli geen enkel ex., in Juli 1 op Ameland (Bloklander), in Augustus weer geen, evenals in September; in October 1 van Scheveningen-N. (Bloklander), in November weer 1 (pl. 60, H. Leys), 3 in December (Schev. pl. 96-98, Lucas; Voorne, W. Henneke; pl. 58, H. Leys). In Januari '48 spoelden er 2 aan bij pl. 0-3 (K. Swennen) en in Februari 1 (Schev. N. Bloklander).

Raja radiata Donovan

Deze Noordelijke soort spoelt vooral op de Waddeneilanden aan, zodat veel vondsten dan ook niet te verwachten zijn. Toch zijn dit jaar nog 7 ex. gevonden: 1 in Juli, Terschelling, H.v.Haren) en 1 in Augustus (Terschelling, Lucas) Verder 2 in December (Schev. pl 96-99, Leenhouts; Oostvoorne, Lucas), tenslotte 3 in Februari '48, alle van den Helder (Swennen).

Raja undulata Lacépède

Deze soort staat als zeer zeldzaam te boek. Wellicht is dit iets geflatteerd. De soort wordt vermoedelijk door zijn grote gelijk-nis met *R. montagui* meestal over het hoofd gezien. Vooral als ze droog zijn, waarbij ze inschropelem, verdwijnt het grootteverschil practisch geheel. Er kwamen dan ook maar 2 opgaven binnen, beide van Februari '48 (Schev.N. Bloklander) (Noordwijk-Noordwijkerhout, A.Lacourt).

Raja nacus Müller en Henle

Van deze zeer zeldzame soort spoelde slechts één ex. op Terschelling aan (Augustus, Lucas).

Raja batis L. en Raja marginata Lacépède.

Van deze twee soorten kwamen geen opgaven binnen. Van *R. batis* spoelde het laatste ex. nu acht jaar geleden aan. Van *R. marginata* spoelde slechts 1 ex. in 1935 aan.

Scylliorhinus caniculus L., Haaienei

Deze vondsten wil ik hier allemaal even doornemen.

Januari: 1 ex. (Schev.N., Lucas); Februari tot Mei geen ex.; Mei 1 ex. (pl 15, G.Spaink); Juni geen; Juli 2 ex. (Terschelling, H.v. Haren); Augustus 8 (Terschelling, Lucas, Spaink); September geen; October 1 ex. (Kijkduin, Terheide, Bloklander); November 6 (4 van Schev.N, Lucas; Terheide, H.Krug; pl 68, A.Lustingh); December 12 (Wass.Slag, Katwijk. Lucas; Noordwijk. J.Stock; Westerschouwen pl 2-4, 7 ex., J.Viergever; Kijkduin, Bloklander en Schev.N., Bloklander); In Januari '48 waren de vondsten: Scheveningen pl 99-100 (Lucas); Den Helder (4 ex., Swennen); pl 66-72 (H.Leys); in Februari 16 ex. (Katwijk, pl 96, Lucas; Den Helder, 12 ex., Swennen; Schev.N., 3 ex. Bloklander).

Scylliorhinus catulus Cuv., Haaienei

Van deze soort spoelde geen ei aan.

De algemene conclusie kunnen we dus als volgt formuleren: Januari-'47 - Maart-'48: een uitstekend Raja jaar met vele mooie

vondsten. Er zijn twee toppen te constateren: Mei-Juni en Jan.-Februari '48. Eveneens zijn er twee minima: Jan.-Febr. '47 en Aug.-Sept. De top van Jan.-Febr. '48 ligt aanzienlijk hoger dan dat van Mei-Juli.

* Tot zover de eieren zelf. In het volgend nummer hoop ik iets over de begroeiing te kunnen mededelen.

MEDEWERKING GEVRAAGD

Ondergetekende, die zich bezig houdt met de bestudering van het marion plankton, zoekt contact met mede-geestverwanten. Het doel is gegevens uit te wisselen, i.q. een centraal depot te vormen van alle gegevens.

J.H. Drenth.
Weissenbruchstr. 206
Den Haag

MENSEN, OPGELET !!

We hebben bij het samenstellen van tabellen enkele mensen nodig, die nauwkeurig een schets e.d. naar de natuur of naar een plaatje kunnen tekenen. Voor we verder piekeren over onze grootse plannen, moeten we eerst weten, of dergelijke mensen in de Strandgroep bestaan.

Ook willen we graag weten, wie behoorlijk op stencil kan tekenen. Laat ons van je horen! Dan kunnen wij misschien over een poosje van ons laten horen.

Tot slot nog een vraag: voor het samenstellen van een tabel over Zee-anemonen e.d. hebben we vaklitteratuur nodig. Wie kan ons aan een literatuuropgave helpen, b.v. een standaardwerk of een losse publicatie?

Alle opgave te richten aan de C.S.-man.

Het bestuur van de Strandwerk-
gemeenschap.